

— A jövedelmezőbb hasznosítás feltétlenül összefügg a termékek *árszínvo-*
nalával. A termékfejlesztési munka biztosít elmozdulást a korábbi gya-
korlathoz képest. Gyakorlat volt ugyanis, hogy a hagyományosan alkal-
mazott (elsősorban tölgy, bükk fajok) termékeihez képest (jellemzően
például a parketta esetében) alacsonyabban állapították meg az akác-
termék árát. Ezt a gyakorlatot az alkalmazás szélesítésére való ösztönzés
szándéka ugyan alátámasztotta, de sem a feldolgozás feltételei (alacso-
nyabb fajlagos kihozatal, nehezebb megmunkálás), sem a használati ér-
ték eltérő volta nem indokolta.

A nyáranyagnál

- a nemesítési eredmények ipari alkalmazási feltételekkel történő folya-
matos egybevetése. Az eddig tapasztalt nagymértékű tulajdonságteltéré-
sek miatt (pl. 'I—214' szerkezeti célra való alkalmatlansága) mérlegelni
kellene, hogy egyáltalán megvalósítható-e a gyakorlatban a kitermeléskor
és felhasználásnál a *fajtaazonosság* biztosítása.
- Elsősorban a csomagoló-tároló fatermékeknel az elért magas felhaszná-
lási szint megtartása.
- Az alapanyag-lehetőségek határán belül a fatermékek, illetve a rétegelt-
lemez termékek arányának növelése.

Végezetül a nyárhasznosítás kérdésével összefüggésben szeretném megem-
líteni, hogy a fakitermelési prognózisok ebből a fajokból nem jeleznek ér-
demi mennyiségi növekedést. Téves tehát arra gondolni, hogy a nyárral való
fenyőhelyettesítés további műszaki-gazdasági lehetőségeinek feltárása látványos
fenyőigénycsökkenést eredményezhetne. Ugyancsak megalapozatlan előzőből
következően a cellulózpapír-termelés szerkezetmódosító fejlődését nyár**bázison**
elképzelni. Erre elsősorban az erdei- és feketefenyő rostfatermelésnek a prog-
nózisokban jelzett látványos és dinamikus lehetőségének kihasználása adhat
reális alapot.

FAÜLTETÉS AZ MTA ELŐTT, A 200 ÉVES AKÁC EMLÉKFA MELLETT

DR. KIRÁLYI ERNŐ

Az emberi lét értelmét az alkotás öröme határozza meg. Az alkotás indiká-
tora és éltetője a természet és a szerelem. Ami e kettőt ötvözni képes, az tu-
domány; magasztos, még ismeretlen „istenek” ismertté, földiekkal játszó égi
tünemény holnapból tegnappá tevője. Művelője tudós, erdész vagy költő, egyre
megy. A jövőbe látás ismeretében szól hozzánk a költő, *Vörösmarty Mihály*:

*Szerelmedért
Fa lennék bérc tetején
Felölténém zöld lombozatját,
Eltűrném villám s vész haragját,
Mehalnék minden év telén
Szerelmedért.*

Most itt áll előttünk Budapestnek bizton, s talán e hazának is legöregebb akác-fája. Fellapozva Budapest történelemkönyvét, benne Radó Dezső írása ekként olvasható:

„Pest-Buda történetében az első fasort 1789-ben telepítették. A krónika még azt is feljegyezte, hogy a mai Nyugati pályaudvar területén létezett a Schulek-féle kertészet. Az ott nevelt fákat vásárolta meg Pest város tanácsa és telepítette a Duna-parton, a Vigadó és a Tudományos Akadémia közötti partszakaszon. E sorok írásakor még van egy élő tanúja, egy öreg akácfa (Robinia pseudo-acacia), amely ebből a fasorból származik. Ezt a fát tekinthetjük Budapest legrégebb fájának.”

Korunkban a városokba özönlés miatt nőtt a fontosságuk a városi és a városkörnyéki fásításoknak, vagyis az ember alkotta, művi környezetben ültetett fáknak. A fa a várost szebbé teszi, javítja a mikroklímát.

„Maga a természet látványa is — írta 1882-ben Budapest főkeretése, Fuchs Emil — mindenkit a jóról a jobbra vezet, innen bennünk az a vágy, mellyel erdő, kert és ültetvények iránt viseltetünk, mert kimagyarázhatatlan kellemes érzés, amely minket a zöldellő lombok, sima pázsit, illatos virágok megpillantásával elfog.”

A község- és városfásítás csak mintegy két évszázados múltra tekinthet vissza. Ma már város nem képzelhető el fák nélkül. A hárs, a platán, a gesztenye, a nyár, a kőris, az akác a fásítás főfafajalkotói. Különösen az akác akklimatizálódott a legjobban a magyar természeti környezethez.

Az akácot, amióta a XVIII. században meghonosodott Magyarországon, nemcsak összefüggő erdők telepítésére, hanem erdőfoltok, erdősávok, fasorok létesítésére, majorok, lakótelepülések környékének fásítására is felhasználják. Kezdetben főleg a nagyobb futóhomok-területekkel rendelkező uradalmak karolták fel, de hamarosan a parasztságnak is kedvelt fájává vált. A 150—200 éve még csaknem teljesen fátlan Alföld népe elsősorban ennek a fajának az ültetése révén barátkozott meg a törökdúlás után ismét a fás kultúrával.

A magyar történelem két évszázados, már megritkult, de zöldellő lombú, a korral dacoló, bár megrokkant törzszű, de élő emlékfájánál emlékezünk. Ha erre a fára tekintek — háttérben az Akadémia épületével — Kölcsey szavai jutnak eszembe:

*„Messze jövővel komolyan vess öszve jelenkort:
Hass, alkoss, gyarapíts; s a haza fényre derül!”*

E fáról 200 év történelme tekint le ránk: II. József abszolutizmusától a 48-as forradalom, a szabadságharc, az I—II. világháború vérzivatarain át. E fa évvirágzóinak mikrolemezein a nagy nemzeti ébredés a kor költőfejedelmeinek, Bessenyei, Kazinczy, Kölcsey, Vörösmarty, Arany, Petőfi lelkülete tárol. Szülöttjei e város építészeti remekművei, a Parlament, a Nemzeti Múzeum, a Lánchíd, az Akadémia és a többi.

Nekünk a múlt a jövőbe tekintés intelméül és egyúttal a jövőépítés példájául szolgál. A tavasz a fák ültetésének időszaka. Másfél évtizeddel ezelőtt még négy lakosra jutott egy fa városainkban, ma 2—3 lakosra juthat 1—1 fa. Budapest fásításának 200 éves évfordulóján nemes célt szolgál elhatározásunk:

jusson 2000-ben városainkban minden lakosra 1—1 fa!